

HOE EEN OP HOL GESLAGEN KRITIEK- MACHINE TE STOPPEN

GENOEG IS GENOEG. OVER GEZONDHEIDSZORG EN DEMOCRATIE. MARGO TRAPPENBURG, AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS. ISBN 9 789053 568194. € 34,95

We leven in een wereld die ons continu laat geloven dat meer altijd beter is. Meer geld op je bankrekening, meer keuzes in je leven, meer haren op je tanden, en ga zo maar door. Ook in de gezondheidszorg is dit aan de orde van de dag. Want als er iets duidelijk is, is dat de zorg een groeimarkt bij uitstek is. Altijd moet er meer geld bij, moeten er meer handen aan het bed en als de dokter het even niet weet, moet er gewoon wat meer onderzoek worden gedaan. Een

verdienste van het boek van Margo Trappenburg over de patiëntenbeweging is dat ze een fors vraagteken plaatst bij de stelling dat meer altijd beter is.

Is de patiënt – en in het verlengde daarvan de patiëntenbeweging – echt gebaat bij meer inspraak, meer participatie en meer vraagsturing, vraagt ze zich af. Betekent het niet aflatende streven naar meer democratie in de zorg niet simpelweg dat de patiënt met de grootste bek aan het langste eind trekt en de minder assertieve cliënt het nakijken heeft, zo houdt ze de lezer voor. Ook legt ze overtuigend de vinger op de achillespees van deze nog zo prille

beweging. Patiëntenorganisaties worden als ze niet oppassen zo overladen met uitnodigingen om op congres A een lezing te geven, in gremium B het cliëntenperspectief te vertegenwoordigen en in raad C in gesprek te gaan met beroepsbestuurders dat ze compleet burnt-out raken en constant menskracht tekort komen. Niet voor niets luidt de titel van haar boek: *Genoeg is genoeg*.

Toch overtuigde Trappenburg me niet. Haar voorbeelden van overvraagde en naar adem snakkende patiëntenclubs laten weliswaar niets aan duidelijkheid te wensen over. Heel instructief is bijvoorbeeld de manier waarop de vertegenwoordiger van de Stichting Anorexia en Boulimia Nervosa bij de ontwikkeling van een multidisciplinaire richtlijn door de deskundigen afgeserveerd is. En iedereen kent ook wel de voorbeelden van cliëntenraden die door hun raad van bestuur met een continue vloed aan taaien en ingewikkelde beleidspaperassen ingepakt worden. Maar een uitweg uit deze democratische schijnmanoeuvres biedt ze nauwelijks, behalve haar oproep om de idee dat er almaar meer gedemocratiseerd moet worden te ‘relativeren’.

Een tijdje terug hebben we in *Psy* een dossier gemaakt met als titel: ‘Wat heeft de cliënt te vertellen?’ Onze conclusie was destijds tamelijk somber: er wordt in de ggz nog altijd veel meer óver de cliënt beslist dan dat hij zelf aan de touwtjes trekt. We zijn nu inderdaad een paar jaar verder. Maar mij maak je niet wijs dat de klant tegenwoordig wel koning is, en we de emancipatie van de psychiatrische cliënt als afgerond kunnen beschouwen.

(Marty PN van Kerkhof)